

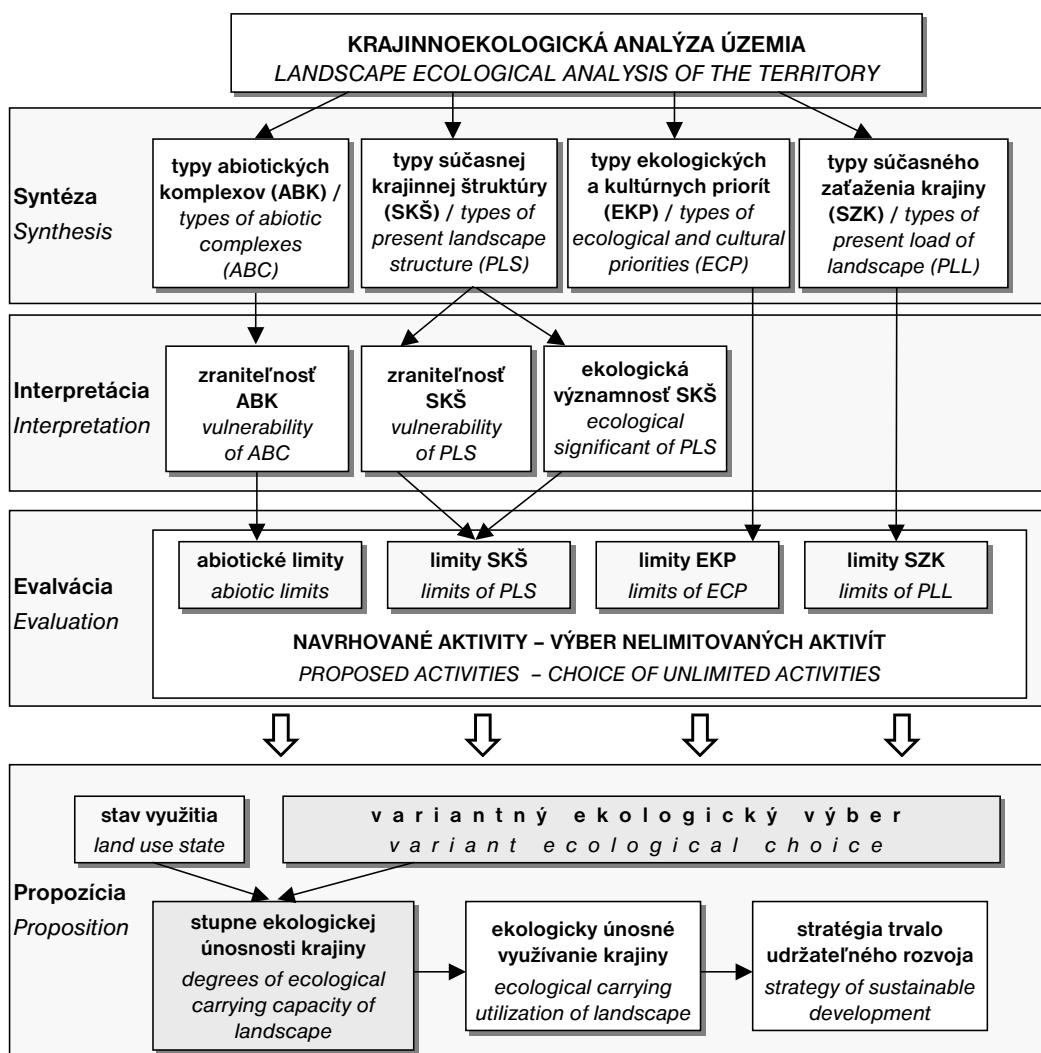
Metodika ekologickej únosnosti krajiny

Ekologická únosnosť krajiny (EÚK) je účelová vlastnosť krajiny, ktorá vyjadruje mieru prípustného (vhodného) využívania krajiny antropickými aktivitami, pričom sa nenarušia a/alebo nezničia prirodzené vlastnosti, procesy a vzťahy medzi prvkami krajiny (abiotickými, biotickými a socioekonomickými) a ani kvalita životného prostredia

Methodology of Ecological Carrying Capacity of Landscape

Ecological carrying capacity of landscape is a special landscape feature expressing the degree of acceptable landscape use by anthropic activities. It ensures that natural features, processes and relationships between biotic, abiotic and socioeconomic landscape elements do not damage environmental quality (Hrnčiarová et al., 1997). This methodology

Obr. 3. Metodický postup hodnotenie ekologickej únosnosti krajiny
 Fig. 3. Methodical procedure of evaluation of ecological carrying capacity of landscape

(Hrnčiarová et al., 1997). V zostavenej metodike sa určili zásady priestorového rozhodovania podľa limitov, stanovili sa stupne ekologickej únosnosti krajiny a variantný ekologický výber vo vzťahu ku krajinnoeologickým podmienkam a súčasnému využívaniu územia. Výsledok je základom ekologickej optimalizácie územia a stratégie udržateľného rozvoja krajiny (obr. 3). Metodika EÚK vychádzala zo základných postupov metodiky krajinnoeologického plánovania LANDEP (Ružička, Miklós, 1982a, 1982b). Metodika EÚK sa v r. 1996 – 1998 súčasne aplikovala na 4 prírodne, hospodársky a kultúrne odlišné územia Slovenska: nivu rieky Moravy, južné svahy Vysokých Tatier, Východné Karpaty a Žiarsku kotlinu.

Tatiana Hrnčiarová

established principles for spatial decision-making based on the limits of the ecological landscape carrying capacity, and thus it ensured sound ecological choices between landscape ecological conditions and present land use. This result forms the basis for ecological optimization of the area and strategies for sustainable landscape development (Fig. 3). The methodology was based on basic procedures of Landscape Ecological Planning Procedures (LANDEP – Ružička, Miklós, 1982a, 1982b). This methodology was simultaneously applied in four diverse natural, economical and cultural areas in Slovakia (1996 – 1998): Alluvium in the Morava River, the Southern slopes of the Vysoké Tatry Mts, the Východné Karpaty Mts, and in the Žiarska Kotlina Basin.

Tatiana Hrnčiarová

Metodika ekologickej únosnosti lesnej krajiny

Modifikovaný metodický postup hodnotenia ekologickej únosnosti akceptuje špecifiká lesnej krajiny a implementuje krajinnoeologické metódy do hospodársko-úpravníckeho plánovania v lesníctve s cieľom zabezpečiť udržateľné využívanie lesov vrátane pôdy a vody (Zaušková, 2003). V rámci prvotnej krajinnej štruktúry sa popri analýze neživej prírody kladie dôraz na skupiny lesných typov ako základné mapovacie jednotky lesných spoločenstiev. Tie spolu s ďalšími lesníckymi typologickými jednotkami tvoria ekologickú mriežku, ktorá vyjadruje prírodný potenciál lesných zdrojov. Súčasnú krajinnú štruktúru reprezentuje reálna vegetácia a využívanie krajiny. Reálna vegetácia sa hodnotí na základe súborov porastových typov, ktoré sú obrazom súčasného zloženia a priestorového rozmiestnenia drevín. Hľadisko funkčnosti je zohľadnené vo funkčných typoch lesa. Súčasné zaťaženie lesnej krajiny je spôsobené stresovými faktormi, ktoré sú spojené s holorubným spôsobom hospodárenia, stavebno-technickou činnosťou a sústreďovaním drevnej hmoty. Zraniteľnosť lesných pôd vyjadruje erodibilita pôdy. Zraniteľnosť lesných porastov voči škodlivým činiteľom sa zhodnotí na základe ochranných typov. Ekologická významnosť lesnej krajiny sa posudzuje predovšetkým cez hospodárenie s vodou v krajine. Výsledkom je komplexné posúdenie vhodnosti súčasného využívania územia na základe jeho porovnania s limitmi zaťaženia, zraniteľnosti a ekologickej významnosti krajiny.

Lubica Zaušková

Methodology of Ecological Carrying Capacity of the Forest Landscape

The modified methodological procedure for the assessment of forest ecological carrying capacity acknowledges the specific features of forest lands. It implements landscape ecological methods, and also the economic planning and arrangement aimed at ensuring the sustainable use of forests; including the soil and water there-in (Zaušková, 2003). Within the framework of the original landscape structure, emphasis is placed on the analysis of abiotic nature and also on groups of forest types, as basic mapping units of forest communities. Together with other typological units, these create the ecological grid required to express the natural potential of forest resources. The actual vegetation is evaluated according to stand-type complexes, and functionality is considered in the analysis of current use of forest landscape types. Activities connected with clear cuts, building-technical activity, concentration of wood material and the present load of forest landscape are taken into account. Since forest management activity is directly connected with soil, emphasis is placed on the vulnerability of forest soils, and particularly on soil erodibility. The vulnerability of forest stands to abiotic, biotic and anthropic harmful factors is assessed on the basis of protective types. The functioning of ecologically positive landscape processes are emphasised when the ecological significance of the forest landscape is considered; and this especially includes the management of landscape water. This approach was used in the creation of limits, together with complex assessment of the suitability of the current land use.

Lubica Zaušková